

Posudek oponenta bakalářské práce

Název: Urozené ženy v českých listinách (1400-1526)

Autor: Alžběta Nováková

Studijní program: B7105 Historické vědy

Studijní obor: Prezentace a ochrana kulturního dědictví

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Zdeněk Beran, Ph.D.

Oponent: Doc. PhDr. Martin Šandera, Ph.D

Téma BP je bezesporu zajímavé, i když musím podotknout, že není zcela ideální pro obor Prezentace a ochrana kulturního dědictví. Vymezení časového úseku nepovažuji za šťastné, rok 1526 lze akceptovat, ale pro rok 1400 není dostatek argumentů. Vzhledem k rozsáhlosti tématu text není a také ani nemůže být více než pouhou sondou založenou na výběru cca třech desítek listin. Autorka z výběru vyloučila nejen královny, což je bezesporu na místě, ale i dcery z panovnických rodin, jsme tak ochuzeni o osudy dcer a vnuček Jiřího z Poděbrad, zvláště vnučka Anna Minsterberská je jako choť Jindřicha IV. z Hradce zanechala významnou stopu jako vydavatelka či spoluvydavatelka listin majetkově-právního charakteru coby manželka i jako vdova.

Přehled použité literatury ukazuje sice jisté rezervy, nicméně pro účely práce je použité spektrum vcelku dostačující. Autorka vychází z tradičního pojetí „dějin žen“ ve středověku, kdy je žena definována vztahem k muži, tj dcera - neprovdaná žena, manželka a vdova a podle tohoto schématu člení i historicko-odbornou část své práce.

K pozitivům textu patří klást pramenům otázky, provést jejich kritiku, analyzovat v jakých typech listin a v jaké pozici se šlechtičny objevovaly, řešit otázku přídomku a jeho změny, v širším kontextu pak zhodnotit rozdíly v právním a sociálním postavení vybraných šlechtičen. Nepovažuji za dostatečně průkazné tvrzení, že si urozené ženy nechávaly přídomek po rodičích.

Druhou částí práce je nástin možnosti prezentace tématu veřejnosti. Snad až příliš prostoru je věnováno teorii, za zdařilou ovšem pokládám snahu prezentovat přístupnou formou životní příběh konkrétní šlechtičny doplněný úkoly dohledat v listinách v textu záměrně vynechaná fakta.

Za slabinu považuji pojetí závěru práce, má podobu spíše zhuštného obsahu, kde autorka rychle přeskakuje od jednoho dílčího tématu k druhého, takže text působí chvílemi až nepřehledně.

V rámci příloh musím ocenit tabulky listin spojených s urozenými ženami – jsou systematicky a přehledně zpracovány a nepředstavují roli pouhého doplňku textu, je zde je znát dobré vedení dr. Berana. Naproti tomu postrádám snímky listin a pečetí, vhodná by byla i sídla či jejich hmotové rekonstrukce, zvláště když hrála důležitou roli v osudech zmiňovaných šlechticů.

Z dílčích připomínek uvádím výběrově následující:

Opakování celých citací např. s. 1,3 , 7 a naopak neúplné citace v pozn. 12 a 13.

Velmi časté je bohužel citování pramenů z druhé ruky, s. 6 nikoli na Rokycanovu Postilu či Štítného Knihy šestery o obecných věcech křesťanských, ediční zpracování a lehce přístupné např. na webových stránkách Centra mediévistických studií.

s. 18 Proč autorka cituje Perchtiny listy z druhé ruky, když je k dispozici snadno dostupné edice Anny Skýbové Listy bílé paní rožmberské (1985).

s. 20 Nesouhlasím s tvrzení, že žena nemohla po dobu trvání manželství s obvěněním jakkoli disponovat, bylo možné s jejím souhlasem změnit jeho zajištění jiným hradem, vsí či nemovitým majetkem a pokud manžel ve finanční tísní použil majetek, na kterém byla vázána část obvěnění, pak byl nezbytný souhlas jeho choti v příslušné listině.

Závěr: Bakalářskou práci s uvedenými výhradami doporučuji k obhajobě.

V Hradci Králové 13.7. 2018

Doc. PhDr. Martin Šandera, Ph.D.